

**ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

*Μελέτες Κοινωνικού Δικαίου
και Κοινωνικής Πολιτικής*

*Απαγορεύεται η μερική ή ολική
αναδημοσίευση του έργου αυτού, καθώς
και η αναπαραγωγή του με οποιοδήποτε μέσο
χωρίς σχετική άδεια του Εκδότη.*

ISBN: 960-02-1561-8

Copyright © Εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ

Νικηταρά 2, 106 78 Αθήνα.

τηλ.: 010-38.22.496, 010-38.38.020 - Fax: 010-38.09.150

Φωτοστοιχειοθεσία-Φιλμ-Μοντάζ:

ΑΦΟΙ ΦΡΑΓΚΟΥΔΗ Ο.Ε.

Σταδίου 60, Αθήνα

Τηλ.: 010-32.27.323 - Fax: 010-32.24.548

Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία

ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗΣ Α.Ε.

Τηλ.: 010-24.03.850 - Fax: 010-24.03.852

Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Αρ. ΕΙΣ. 66286

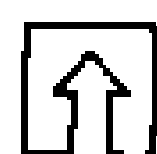
344.49501 ΜΕΛ

ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΤΟΜΟΣ I

Επιμέλεια: ΗΡΩ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ-ΣΤΕΦΑΝΟΥ
ΓΑΒΡΙΗΛ ΑΜΙΤΣΗΣ

Πρόλογος: Καθηγητή ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΡΕΜΑΛΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ

ΑΘΗΝΑ 2002

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	9
Γ. Αλεξιάς: Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ - ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ	13
Γ. Αμίτσης: ΟΙ ΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΑΡΧΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	89
Γ. Κατρούγκαλος: Η ΑΓΩΓΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ: ΜΙΑ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΑΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΤΑΣΕΩΝ	155
Ξ. Κοντιάδης: Η ΡΗΤΗ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΝΟΨΕΙ ΤΗΣ ΕΜΒΑΘΥΝΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ	193
Ι. Κριάρη-Κατράνη: Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΓΕΝΕΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ..	235
Η. Νικολακοπούλου-Στεφάνου: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ	

	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ	271
Ν. Πανταζής:	ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΧΑΡΑ- ΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ	317
Σ. Σούλης / Μ. Σαρρή:	Η ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙ- ΤΙΚΗΣ ΥΠΟ ΤΑ ΝΕΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ, ΠΟΛΙ- ΤΙΣΜΙΚΑ, ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ & ΠΕΡΙΒΑΛ- ΛΟΝΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	365

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Με ιδιαίτερη χαρά παραδίδεται στο ευρύτερο αναγνωστικό κοινό το δεύτερο συλλογικό έργο από τις δραστηριότητες της Επιστημονικής Εταιρείας Κοινωνικής Ασφάλειας (ΕΕΚΑ), η οποία συμπληρώνει φέτος δέκα χρόνια από την ίδρυσή της.

Μακριά από τα εκτυφλωτικά φώτα των δημοσίων σχέσεων η Εταιρεία αυτή από την αρχή συνέβαλε αθόρυβα και ουσιαστικά στην προαγωγή της μελέτης και της έρευνας του δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων, της υγείας και των λοιπών θεσμών κοινωνικής προστασίας. Καθιέρωσε τη δημιουργική ανταλλαγή απόψεων και συνεργασία μεταξύ των ειδικών στον εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο, εκπροσωπώντας την Ελλάδα στο European Institute of Social Security (EISS) και άλλους φορείς. Δεν θα ήταν υπερβολή να λεχθεί ότι μαζί με το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Πρόνοιας (ΕΠΙΚΑΥΠ) καλλιέργησε τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας ένα πλούσιο φυτόριο πανεπιστημιακών, ερευνητών, δικαστών, ελεύθερων επαγγελματιών, ανώτερων και ανώτατων διοικητικών στελεχών του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και άλλων οργανισμών κοινωνικής πολιτικής, οι οποίοι ήδη από

υπεύθυνες θέσεις εφαρμόζουν με επιτυχία τα δόγματα του κοινωνικού δικαίου και της κοινωνικής πολιτικής.

Τα ίδια ακριβώς γνωστικά αντικείμενα εμπλουτίζει με σύγχρονους προβληματισμούς και προτάσεις η προκείμενη ετήσια σειρά μελετών της ΕΕΚΑ, την οποία πρόθυμα δέχτηκε να φιλοξενήσει ο γνωστός εκδοτικός οίκος Παπαζήση.

Με συνέπεια στην εμπειριστατωμένη έρευνα οι συγγραφείς έχουν προσθέσει ενδιαφέρουσες υποσημειώσεις στις σχετικές εισηγήσεις τους από τις μηνιαίες εκδηλώσεις της ΕΕΚΑ, ενώ με ιδιαίτερη φροντίδα οι εκλεκτοί συνάδελφοι Ηρώ Νικολακοπούλου-Στεφάνου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και Γαβριήλ Αμίτσης, Δικηγόρος, Διδάκτωρ Κοινωνικού Δικαίου, επιμελήθηκαν την έκδοση του έργου.

Σε μια εποχή που η υπέρμετρη και συχνά μονόπλευρη οικονομική θεώρηση των θεσμών οδηγεί σε διόγκωση, αντί σε επίλυση, των κοινωνικών ζητημάτων οι κανόνες κοινωνικού δικαίου συνθέτουν ένα ακαταμάχητο οχυρό προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ανθρωπίνων αξιών.

Όλο και περισσότεροι ερευνητές και μελετητές συνειδητοποιούν τη σημασία της διεπιστημονικής μεθοδολογίας ως αποτελεσματικού εργαλείου πρόληψης και επίλυσης των κοινωνικών συγκρούσεων. Η ανά χείρας έκδοση αποτελεί σαφές δείγμα των πλεονεκτημάτων που αντλεί η κοινωνική πολιτική μιας χώρας, όταν βασίζεται σε κανόνες δικαίου κοινωνικής υφής και αποδοχής. Ήδη από τον πίνακα περιεχομένων διαφαίνεται ο σεβασμός και στα τρία είδη ποιοτικού ελέγχου κάθε κοινωνικής νομοθεσίας ή μεταρρύθμισης. Πρόκειται για τη στάθμιση του εθνικού και ευρωπαϊκού κοινωνικού κεκτημένου, την προσαρμογή στον πυρήνα των συνταγματικά κατοχυρωμένων κοινωνικών δικαιω-

μάτων και τη συμβατότητα με τις διεθνείς κοινωνικές ρυθμίσεις και τάσεις.

Ας ελπίσουμε ότι η ΕΕΚΑ θα συνεχίσει για πολλές ακόμα δεκαετίες να αποτελεί, με τις εκδόσεις και τις λοιπές εκδηλώσεις της, σταθερό πόλο έλξης των νέων, αλλά και των καταξιωμένων επιστημόνων του κοινωνικού δικαίου και της κοινωνικής πολιτικής στη χώρα μας.

Αθήνα, Φεβρουάριος 2002

Καθηγητής ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΡΕΜΑΛΗΣ
Πρόεδρος της ΕΕΚΑ

Η υιοθέτηση διεπιστημονικών προσεγγίσεων για την προώθηση της συζήτησης σχετικά με την εξέλιξη του Ελληνικού μοντέλου κοινωνικής προστασίας αποτελεί αναγκαία συνθήκη για την κατοχύρωση των παρεμβάσεων στο πεδίο αυτό. Η παρούσα έκδοση προβάλλει μια παρόμοια αναγκαιότητα, καλύπτοντας ένα ευρύτερο πλαίσιο εφαρμογής του κοινωνικού δικαίου και των κλάδων της κοινωνικής πολιτικής. Συνθέτει μια επιλεκτική συλλογή επεξεργασμένων άρθρων που παρουσιάστηκαν ως εισηγήσεις στο πλαίσιο των μηνιαίων συναντήσεων της Επιστημονικής Εταιρείας Κοινωνικής Ασφάλειας, ενός επιστημονικού σωματείου που δραστηριοποιείται από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 στους τομείς της έρευνας και συμβουλευτικής για ζητήματα κοινωνικής προστασίας.

Τα άρθρα που περιλαμβάνονται στη συλλογή αναδεικνύουν το επιστημολογικό υπόβαθρο των συγγραφέων τους. Οι συγγραφείς επεξεργάζονται ζητήματα που επικεντρώνονται τόσο στο γνωστικό αντικείμενο του κοινωνικού δικαίου, όπως η νομική αξία των κοινωνικών δικαιωμάτων, οι προοπτικές εκσυγχρονισμού του κοινωνικού κράτους, οι πολιτικές καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού και ο μετασχηματισμός των στρατηγικών επαγγελματικής κατάρτισης, όσο και στο πεδίο της εφαρμοσμένης κοινωνικής πολιτικής, όπως η οριοθέτηση της ασθένειας, η σύλληψη των νέων κοινωνικών κινδύνων και η αξιοποίηση των τεχνολογιών όσον αφορά τα γενετικά δεδομένα. Πρόκειται για ζητήματα που ήδη απασχολούν τους σχεδιαστές των μέτρων κοινωνικής προστασίας στη χώρα μας, αποτελώντας ιδιαίτερα αντικείμενα επεξεργασίας και στη σχετική διεθνή βιβλιογραφία.

Η Ηρώ Νικολακοπούλου-Στεφάνου είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Δικαίου και Κοινωνικής Πολιτικής στο Γενικό Τμήμα Δικαίου του Παντείου Πανεπιστημίου, όπου είναι κάτοχος ευρωπαϊκής έδρας Jean Monnet. Είναι μέλος πολλών επιστημονικών εταιρειών και Αντιπρόεδρος της Επιστημονικής Εταιρείας Κοινωνικής Ασφάλειας. Έχει δημοσιεύσει άρθρα και μονογραφίες σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης, απασχόλησης και ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής.

Ο Γαβριήλ Αμίσης είναι Δικηγόρος με ειδίκευση στον κλάδο του Κοινωνικού Δικαίου, Διδάκτωρ του Τμήματος Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Διδάσκει στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Ανοικτού Πανεπιστημίου, στο Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και στη Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Αθήνας. Έχει δημοσιεύσει άρθρα και μονογραφίες σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης, πρόνοιας, απασχόλησης και κατάρτισης.